

общества разных стран мира. Задача, стоящая перед современными государствами связана с поиском оптимальных путей совмещения ИКТ с традициями национальных культур на фоне глобализации.

Список литературы:

1. Библиотечное дело. Общий курс / С.А. Басов, А.Н. Ванеев, М.Я. Дворкина и др. ; науч. ред. А.Н. Ванеев, М.Н. Колесникова. – СПб. : Профессия, 2013. – 240 с.
2. Кочеткова, И. Электронные ресурсы и ресурсы Интернет в оптимизации образовательного процесса / И. Кочеткова // Библиотечное дело. – 2011. – № 1. – С.20–24.
3. Кузьминич, Т.В. Ресурсы открытого доступа в структуре электронного контента библиотек Беларуси / Т.В. Кузьминич // Весн. ін-та культуры Беларусі. – 2012. – № 2. – С. 82–86.
4. Майстрович, Т.В. Некоторые аспекты разработки концепции электронной библиотеки РГБ / Т.В. Майстрович // Информационная культура и эффективное развитие общества : матер. междунар. науч. конф., Краснодар, 21–24 сент. 2005 г. / Краснодар. гос. ун-т культуры и искусств. – Краснодар, 2005. – С.6–14.
5. Рейтблат, А.И. Положения концепции – приоритеты электронной библиотеки РГБ / А.И. Рейтблат // Информационная культура и эффективное развитие общества : матер. междунар. науч. конф., Краснодар, 21–24 сент. 2005 г. / Краснодар. гос. ун-т культуры и искусств. – Краснодар, 2005. – С.14–22.

Маргарыта Латышкевіч

ФАЛЬКЛОР І ФАЛЬКЛАРЫСТЫКА Ў АДУКАЦЫЙНАЙ ПРАСТОРЫ: ПРАЕКТ «ВУСНАЯ ГІСТОРЫЯ ФАКУЛЬТЭТА»

На філалагічным факультэце БДУ вось ужо другі год запар студэнты-першакурснікі маюць магчымасць далучыцца да новага праекта ВНІ беларускага фальклору «Вусная гісторыя факультэта». Ключавымі тут, безумоўна, з’яўляюцца словы «вусная гісторыя». Што ж пад гэтым маецца на ўвазе?

Паводле вызначэння Сігурда Шміта, вуснай гісторыяй, або *oral history*, называецца «навукова арганізаваная вусная інфармацыя удзельнікаў або сведкаў падзей, зафіксаваная спецыялістамі» [3, с. 262]. Фактычна, сукупнасць індывідуальных гісторый, суб’ектыўных пунктаў гледжання, успамінаў пра пэўныя гістарычныя перыяды дазваляе найбольш ясна пабачыць цэлую панараму падзей і ўтварыць яскравы вобраз той або іншай эпохі.

Яшчэ ў 1940-ыя гады пачатак самога навуковага канцэпту заклаў эксцэнтрычны амерыканскі журналіст Джо Гулд, ён жа Прафесар Чайка, які заяўляў аб напісанні кнігі «Вусная гісторыя нашага часу», нібыта поўнаасцю складзенай з расповедаў розных людзей пра сваё жыццё. Насамрэч такая кніга ніколі не існавала, што не перашкодзіла навукоўцам пазней выкарыстоўваць гэтую ідэю. Прыкладна ў гэты ж час быў створаны цэнтр вуснай гісторыі пры Калумбійскім універсітэце (1948). Праз два дзесяцігоддзі з’явіліся Асацыяцыя вуснай гісторыі ЗША (1967) і Велікабрытаніі (1969). Значым, што замежныя ВНУ дасюль зацікаўленыя ў збіранні і захаванні такіх успамінаў. Прычым паказальна, што кожны ўніверсітэт (напрыклад, брытанскі ўніверсітэт г. Ёрк) стараецца найперш захаваць зрэзы памяці, звязаныя з яго ўласным функцыянаваннем.

Значную, нават вызначальную ролю ў развіцці і папулярнасці кірунку адыграла кніга брытанскага гісторыка Пола Томсана «Голас мінулага: вусная гісторыя» (*The Voice of the Past: Oral History*), апублікаваная ў 1977 годзе. Таксама ў 1970-я гады пабачыў свет і першы тэматычны брытанскі часопіс *Oral History*. А з 1997 года выходзіць часопіс *Words and Silence* («Словы і маўчанне») Міжнароднай асацыяцыі вуснай гісторыі.

У СНД адным з першапраходцаў гэтага навуковага кірунку быў дацэнт філалагічнага факультэта МДУ У.Г. Дувакін [1], які запісаў размовы з людзьмі, што асабіста былі знаёмыя з Маякоўскім. Пазней і тэматыка, і аўдыторыя яго гутарак значна пашырылася (у прыватнасці, ён запісаў успаміны пра ўніверсітэт ад блізка 800 рэспандэнтаў). У беларускай культурнай прасторы шырока вядомымі і культурна знакавымі з’яўляюцца пабудаваныя паводле падобнага прынцыпа кнігі А. Адамовіча, Я. Брыля і У. Калесніка «Я з вогненнай вёскі» і С. Алексіевіч (напрыклад, «У войны не жанскае лице»).

На сённяшні дзень у сеціве існуе некалькі інтэрнэт-рэсурсаў, прысвечаных вуснай гісторыі. У тым ліку – *oralhistory.ru* [2], дзе можна пазнаёміцца з запісанымі на відэа гутаркамі з прадстаўнікамі самых розных прафесій. Кожны з гэтых успамінаў дае магчымасць далучыцца да сферы індывідуальных перажыванняў, паглядзець на гістарычны перыяд вачыма непасрэднага ўдзельніка. Менавіта «непасрэдным вопытам» і каштоўныя запісы вуснай гісторыі.

Трэба заўважыць, што на філалагічным факультэце БДУ у свой час запісаў інтэрв’ю з беларускімі пісьменнікамі загадчык кафедры тэорыі літаратуры, доктар філалагічных навук, прафесар В. П. Рагойша. Успаміны розных часоў, асабліва пра Вялікую Айчынную вайну, прывозяць з палявых фальклорных практык студэнты-філолагі. З гэтай прычыны, год таму распачынаючы наш праект, мы ўжо мелі вопытную базу, на якую маглі абаперціся (напрыклад, у плане непасрэднай працы з інфармантамі, запісу і расшыфроўкі інфармацыі, захавання сабраных адзінак і г.д.).

Мэтай праекта з’яўляецца ўтварэнне цэласнага вобразу (нават шэрагу вобразаў) філалагічнага факультэта, які склаўся за апошнія 50 (і болей) гадоў. Дзеля гэтага запланавана метадычнае апытванне

супрацоўнікаў факультэта (выкладчыкаў, лабарантаў, бібліятэкараў і інш.), яго выпускнікоў і навучэнцаў. У першы год працы праекта быў створаны спіс тэматычны апытальнік, дзе мы паспрабавалі звесці разам усе патэнцыйна важныя тэмы для скіроўвання размовы ў патрэбнае рэчышча. Апытальнік утрымлівае тры блокі: «Персаналіі», «Побыт» і «Прадметы». У першым змешчаныя прыблізныя тэмы пытанняў для размовы пра выкладчыкаў і студэнтаў, у другім – для гутаркі пра рэчыўны бок факультэцкага жыцця. Урэшце, трэці блок тычыцца непасрэдна працэсу навучання. Варта адзначыць, што пытанні як такія не сфармуляваны: блокі прэзентуюць толькі набор тэм, якія неабходна закрануць у размове. Студэнты вучацца фармуляваць пытанні самі, каб размова з інфармантам кожны раз атрымлівалася нязмушанай, не звязанай да механічнага паўтарэння адна тыпных рэплік.

На самым першым, падрыхтоўчым этапе групы студэнтаў знаёмяцца з практыкай інтэрв'юіравання, атрымліваюць элементарныя навыкі камунікацыі і працы з тэхнікай. Студэнтам дэманструюцца відэазапісы інтэрв'ю са згаданага вышэй сайта *oralhistory.ru*. Пасля прагляду група абмяркоўвае ўбачанае, прычым акцэнтуюцца ўвага на манерах інфарманта, стылі гутаркі з ім, памылках або знаходках збіральніка. Далей ідзе трэнінг – праца ў парах, калі кожны з удзельнікаў праекта можа адчуць сябе як у ролі інфарманта, так і ў ролі збіральніка.

На другім этапе ўдакладняюцца звесткі пра будучых інфармантаў, па-за тэмамі апытальніка студэнтамі ствараецца шэраг канкрэтных, адрасных пытанняў да іх, звязаных з асобнымі момантамі біяграфіі. Падчас інтэрв'ю прысутнічаюць і ўдзельнічаюць у палілогу ўсе студэнты з групы, аднак загадзя прызначаецца адзін адказны за размову. Менавіта гэты ўдзельнік пасля рыхтуе поўную расшыфроўку аўдыёзапісу размовы.

На трэцім этапе студэнты здаюць на праверку свае расшыфроўкі запісаў інтэрв'ю і ўласныя заўвагі, каментары і пажаданні адносна працы праекта. Гэта могуць быць як разнастайныя ўдакладненні да існуючага апытальніка (мабільнасць тэматычных модуляў дазваляе гэта рабіць), так і асабістыя ўражанні або меркаванні ці прапановы адносна працэсу трэнінгаў, інтэрв'юіравання. Запісы гутарак (у фарматах .mp3 або .wav) разам з файламі расшыфроўкі пераходзяць у фонды ВНЛ беларускага фальклору і змяшчаюцца ў электронным сховішчы. Нам падаецца, што ў перспектыве комплекс гэтых твораў можа з'явіцца матэрыялам для цэлага шэрагу самастойных навуковых даследаванняў. Асобна заўважым, што ўсе студэнты, задзейнічаныя ў групе праекта, актыўна скіроўваюцца да напісання артыкулаў, выступленняў на канферэнцыях.

На сённяшні дзень распрацаваная асноўная канцэпцыя праекта, модулі апытальнікаў і праграма працы з навучэнцамі. У перспектыве плануецца ахапіць інтэрв'юіраваннем як мага больш асоб, звязаных з філалагічным факультэтам БДУ.

Спіс літаратуры:

1. Бонч-Осмоловская, Н. Императив Виктора Дубакина / Н. Бонч-Осмоловская // Московский Университет. – 2007. – № 16 (4207), май.
2. Общедоступный сетевой архив фонда «Устная история» [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://oralhistory.ru>. – Дата доступа : 6.04.2015.
3. Шмидт, С. Предпосылки «устной истории» в историографической культуре России / С. Шмидт // Реализм исторического мышления. Проблемы отечественной истории периода феодализма : чтения, посвящ. памяти А.Л. Станиславского : Чтения, посвященные памяти А.Л. Станиславского. Тезисы докладов и сообщений. Москва, 27 января – 1 февраля 1991 г. М., 1991. – С. 259 – 267.

Лю Ян

ВЗАИМОСВЯЗЬ МУЗЫКИ И ЖИВОПИСИ В КИТАЙСКОМ ИСКУССТВЕ: ТРАДИЦИИ И СОВРЕМЕННОСТЬ

В традиционной культуре Древнего Китая «считалось, что с помощью музыки можно вызывать дождь, воздействовать на рост растений, а нарушение веками установленной музыкальной традиции способно привести к различным бедствиям. Не случайно в текстах XI-VI вв. до н.э. слово («музыка») обозначало также и более широкое понятие – «искусство» (включающее поэзию, танец, живопись, архитектуру и даже сервировку стола). Причём в правилах, по которым создавались произведения живописи или архитектуры, видели сходство с ритмом в музыке»[5].

Искусство развивается, и процесс развития каждого из направлений в искусстве не может происходить обособленно от других. Различные направления взаимопроникают и взаимно обогащаются, впитывают факторы, способствовавшие развитию других направлений, сплавляются и соединяются, чтобы взаимно обогатиться. Так же происходит с музыкой и живописью, которым свойственно необыкновенное стремление к взаимопроникновению. Выразительная сила синтеза искусств помогает наилучшим образом отразить социальные реалии и достичь эстетической цели искусства.

Музыка способна управлять течением времени, а живопись может позволить зрителю сразу постичь смысл и значение произведения во всей его цельности. Музыка впитала в себя наполненные выразительной силой образные элементы, которыми богата живопись, что позволило музыке превратиться из искусства,